

Dosarul nr. 2r-563/23
2-22188840-01-2r-08122023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Pulbere)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, M. Anton, V. Cotorobai)

DECIZIE

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „SANTACRUZ”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Ignat împotriva Societății cu Răspundere Limitată „SANTACRUZ” cu privire la rezoluțiunea contractului, încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea Societății cu Răspundere Limitată „SANTACRUZ”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov de repunere în termenul de apel și s-a restituit cererea de apel ca fiind exercitată calea de atac tardiv,

c o n s t a ț ă:

La 23 decembrie 2023, Ion Ignat, reprezentat avocatul Lilia Trohin, a depus cerere de chemare în judecată împotriva S.R.L. „SANTACRUZ”, solicitând rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare a tehnicii agricole nr. XXXXX din 24 octombrie 2022, semnat S.R.L. „SANTACRUZ”, încasarea sumei de 96 800 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 31 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a primit în procedură contencioasă cererea de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 13 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ion Ignat și s-a declarat rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare a tehnicii agricole nr. XXXXX din 24 octombrie 2022, semnat între S.R.L. „SANTACRUZ” și Ion Ignat. S-a încasat de la S.R.L. „SANTACRUZ” în beneficiul Ion Ignat suma de 96 800 de lei, ce constituie prețul contractului achiziționat în baza contractului de vânzare-cumpărare a tehnicii agricole nr. XXXXX din 24 octombrie 2022. S-a încasat de la S.R.L. „SANTACRUZ” în beneficiul lui Ion Ignat cheltuielile de asistență juridică în mărime de 20 000 de lei. S-a încasat de la S.R.L. „SANTACRUZ” în contul statului, taxa de stat de la care reclamantul este scutit în virtutea legii, în sumă de 2 904 lei.

La 26 septembrie 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d.55) și la 29 septembrie 2023, S.R.L. „SANTACRUZ”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea în termenul de apel, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei decizii de respingere integrală a acțiunii.

La 17 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.85), S.R.L. „SANTACRUZ”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a expediat un supliment la cererea de apel.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de repunere în termen înaintată de S.R.L. „SANTACRUZ”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov. S-a restituit avocatului Natalia Covaliov, în interesele S.R.L. „SANTACRUZ”, cererea de apel depusă împotriva hotărârii din 13 iulie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, deoarece calea de atac a fost exercitată tardiv.

La 21 noiembrie 2023, S.R.L. „SANTACRUZ”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a declarat recurs împotriva încheierii din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate, pronunțarea unei decizii de admitere a capătului de cerere de repunere în termen.

În motivarea recursului, avocata recurentului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, argumentând că, instanța de apel a motivat că dânsa folosește poșta electronică și putea să expediez o cerere de apel preventivă.

Totodată, a menționat că, urmează a fi luat în considerare dreptul la concediu anual, dreptul la îngrijirea sănătății, având în vedere că, situația legată de starea sănătății, în care a ajuns nu este altceva decât epuizarea totală fizică și mentală. Și-a asumat un volum foarte mare de lucru, deoarece întreține singură familia. Fiica fiind acceptată la facultatea de drept, la o instituție de învățământ în străinătate, i-a acordat ceva timp pentru a se acomoda.

În opinia avocatului recurentului, eronat au fost interpretate normele procesuale de către instanța de apel.

Referitor la repunerea în termen, a afirmat că, la ședința de judecată din 13 iulie 2023 nu a fost prezentă și nu a cunoscut despre pronunțarea hotărârii. Din cauza stării de sănătate, în urma a mai multor investigații, la data de 14 iulie 2023 a primit rezultatul analizei și a constatat existența unui procent mare de alergie la pelin și ambrozie, ceea ce nu-i permite deplasarea în aer liber. De către alergolog a fost atenționată ca în perioada de înflorire a acestora (iulie - septembrie), de a limita contactul cu alergenii, afară putând să iasă între orele 06:00 -8:00 și 18:00-22:00, de a ține geamurile închise, de a folosi condiționatul, iar hainele să nu le usuce afară. Acest regim urma să-l respecte în toată perioada de înflorire a pelinului și a ambroziei, fiindu-i prescrise medicamente și consultarea unui specialist ORL. Ultimul, la fel, i-a interzis contactul cu alergenii pentru a evita accesele. Starea sănătății a determinat luarea unui concediu anual de odihnă, precum și un concediu din cont propriu. Având în vedere practic lipsa ședințelor în perioada de vară, începând cu a doua jumătate a lunii iulie și până la prima jumătate a lunii septembrie, a plecat în concediu, iar la pază/recepție de la oficiu, a

anunțat să nu recepționeze scrisorile parvenite în adresa sa până la data de 15 septembrie 2023.

De asemenea, avocatul recurentului a indicat că, fiind absolvent al liceului, a primit confirmare referitor la acceptarea copilului la studii în străinătate. La data de 20 august 2023, ora 23:00, a plecat spre aeroportul Iași și dimineața la ora 06:00, a avut zbor spre Paris, revenind la 29 august 2023 în țară. În urma deplasării s-a simțit mult mai bine. Ulterior, încercând să iasă afară în orele care i-a fost interzis, a avut un acces grav, fiind nevoită să apeleze la serviciul urgență. Din cauza complicațiilor, au urmat și alte investigații, în final fiind limitate ieșirile din casă. La serviciu a revenit la 15 septembrie 2023.

La data de 26 septembrie 2023 a primit, prin posta electronică, dispozitivul hotărârii din 13 iulie 23, recepționându-l la 28 septembrie 2023, deoarece a primit și executat cronologic toate scrisorile parvenite prin poșta electronică.

Contrar prevederilor art. 236 alin. (4) din Codul de procedură civilă, dispozitivul hotărârii judecătorești nu a fost transmis nici prin posta terestră pârâtului sau reprezentantului acestuia, nici prin poșta electronică. De dispozitivul hotărârii a luat cunoștință la 29 septembrie 2023, prin urmare a fost în imposibilitatea de a depune apelul în termen de 30 zile, ceea ce constituie temei de repunere în termen prin prisma art. 6 și art. 13 din CEDO, dreptul la un recurs efectiv.

Calea de atac nu a putut fi exercitată în termen din motive neimputabile, deoarece nu a fost prezentă la data pronunțării hotărârii, 13 iulie 2023, iar reprezentantul împuternicit, a fost în izolare din cauza stării de sănătate.

Cu trimitere la prevederile art.116 alin.(1), (3), art. 110, art. 111 alin.(3) din Codul de procedură civilă, a solicitat repunerea în termen, anexând în confirmarea circumstanțelor invocate extrase medicale.

Copia recursului a fost expediat intimatului, prin scrisoarea datată cu 08 decembrie 2023 (f.d.100).

La 23 ianuarie 2024, Ion Ignat a depus o cerere, prin care și-a exprimat poziția în favoarea respingerii cererii de recurs.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a emis încheierea la data de 16 noiembrie 2023, iar cererea de recurs a fost depusă la data de 21 noiembrie 2023, ceea ce denotă că, recursul este declarat în termen.

Examinând cererea de recurs prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat urmează a fi respins, cu menținerea încheierii contestate, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, hotărârea din 13 iulie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost contestată cu apel (nemotivat), prin intermediul poștei terestre, de către S.R.L. „SANTACRUZ”, reprezentată de avocata Natalia Covaliov, la data de 26 septembrie 2023 (f.d.55-56), iar la 29 septembrie 2023 a prezentat motivarea apelului, solicitând repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii depuse de Ignat Ion (f.d.57-58).

Ulterior, la 17 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice, avocata Natalia Covaliov în interesele S.R.L. „SANTACRUZ”, a depus supliment la cererea de apel, invocând aceleași solicitări (f.d.85-86).

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În corespundere cu prevederile art.362 alin.(1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Instanța de apel, prin încheierea din 16 noiembrie 2023, a dispus, în temeiul art.369 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă, respingerea cererii de repunere în termen înaintată de S.R.L. „SANTACRUZ”, reprezentată de avocata Natalia Covaliov și a restituit cererea de apel depusă de S.R.L. „SANTACRUZ”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, deoarece calea de atac a fost exercitată tardiv (f.d.93-95).

În virtutea art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termen cu restituirea apelului ca fiind înaintat în afara termenului legal.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că, avocatul recurentului, în esență, în recursul declarat a invocat despre pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești din 13 iulie 2023 în lipsa sa, având în vedere existența problemelor de sănătate și contrar prevederilor art. 236 alin.(4) din Codul

de procedură civilă, nu a fost comunicat dispozitivului hotărârii judecătorești din 13 iulie 2023, în termen de 5 zile, nici avocatului și nici pârâtului.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că, din materialele cauzei rezultă că, în adresa pârâtului, la sediul acestuia, a fost expediată citația cu scrisoare recomandată, recepționată conform avizului de recepție la 13 februarie 2023 (f.d.30) prin care a fost înștiințat despre ședința de judecată din 18 aprilie 2023 ora 09:00. La 15 martie 2023, S.R.L. „SANTACRUZ”, în interesele căreia a acționat avocatul Natalia Covaliov, a depus referință la cererea de chemare în judecată, anexând înscrisuri (f.d.33-40). În cadrul ședințelor de judecată din 18 aprilie 2023 și din 27 iunie 2023, a participat reprezentantul pârâtului S.R.L. „SANTACRUZ”, avocatul Natalia Covaliov, iar în ședința din 27 iunie 2023, a fost amânată data deliberării și pronunțării hotărârii pentru 13 iulie 2023 (f.d.47-50). Drept urmare, desfășurarea ședinței de judecată și pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești, a avut loc la 13 iulie 2023, în lipsa reprezentantului pârâtului, care în niciun mod nu justifică repunerea în termenul pentru declarare apelului, în condițiile în care pârâtul și reprezentantul acestuia au cunoscut despre existența litigiului aflat pe rolul instanței, precum și că la data de 13 iulie 2023 urma a fi pronunțat dispozitivului hotărârii judecătorești.

În virtutea art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În temeiul art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

De altfel, dispozitivul hotărârii judecătorești, la data pronunțării, a fost publicat pe pagina web a instanței de judecată (f.d.92), aspect corect reținut de instanța de apel.

În această succesiune logică, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel precum că, nu a fost probată corespunzător că, executarea actului sau acțiunii procedurale în termen legal, nu s-a realizat, din cauze și condiții neimputabile solicitantului.

În ceea ce vizează extrasele medicale anexate în confirmarea stării de sănătate a avocatului pârâtului, Natalia Covaliov și argumentele aduse în raport cu starea sănătății, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, acestea nu pot justifica omiterea termenului de declarare a apelului, în situația în care pârâtul este o persoană juridică și poate acționa prin intermediul administratorului, sau a unui alt angajat împuternicit corespunzător al acesteia, sau prin intermediul unui avocat.

În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel întemeiat a constatat despre utilizarea poștei electronice de către avocatul Natalia Covaliov și de însăși persoana juridică S.R.L. „SANTACRUZ”, care acorda posibilitatea expedierii unui apel inițial/nemotivat, fără a se deplasa la instanța de judecată, care ulterior în virtutea art. 365 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă, putea fi suplimentat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu exclude dreptul avocatului la concediu, la îngrijirea stării sănătății și alte drepturi personale, însă

aceste circumstanțe nu justifică omiterea termenului, în condițiile în care avocatul reprezenta interesele unei persoane juridice, care, după caz, putea să acționeze prin intermediul administratorului, sau a unui alt angajat împuternicit corespunzător al acesteia, în vederea exercitării căii de atac în termenul stabilit de legiuitor.

În contextul prevederilor art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Așadar, termenul de declarare a apelului de 30 de zile, prevăzut la art.362 alin.(1) din Codul de procedură civilă, curge de la data *pronunțării dispozitivului hotărârii* (dacă legea nu prevede altfel), dar nu de la data comunicării (notificării) actului de dispoziție judecătorească sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură, indiferent de faptul dacă partea la proces a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Astfel, legiuitorul cert, expres și imperativ a stabilit la art.362 alin.(1) din Codul de procedură civilă că, termenul de atac cu apel curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nicidecum în alte condiții.

Prin urmare, data expedierii dispozitivului hotărârii judecătorești, nu poate justifica omiterea termenului de declarare apelului, sau repunerea în termenul de apel, sau, după caz, începutul curgerii termenului pentru exercitarea căii de atac, în special, că la data pronunțării, 13 iulie 2023, dispozitivului hotărârii a fost publicat pe Portalul Național al Instanțelor, iar pârâtul a cunoscut despre litigiul aflat pe rolul instanței de la data pronunțării, aspect menționat supra.

În acest context, apelantul urma să dispună de diligență necesară și să se intereseze de soluția emisă de prima instanță, despre pronunțarea căreia a fost informat.

Nu poate fi reținut argumentul reprezentantului recurentului precum că, la 20 august 2023 a plecat peste hotarele Republicii Moldova și a revenit în țară abia la 29 august 2023, ulterior la 04 septembrie 2023 s-a simțit rău, apoi au urmat investigații medicale, ca la serviciu să revină abia la 15 septembrie 2023, iar la 26 septembrie a 2023 a recepționat la poșta electronică dispozitivul hotărârii a primei instanțe, or, reprezentantul împuternicit al apelantului, cunoscând bine că pe rolul primei instanțe se află spre examinare prezenta cauză, precum și că la data de 13 iulie 2023 instanța judecătorească urma deja să se pronunțe prin hotărâre pe cauza respectivă, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a se interesa de soarta dosarului pentru a nu omite termenul de atac prevăzut la art.362 alin.(1) CPC și de a depune cel puțin un apel preventiv.

În contextul enunțat, nu poate fi imputată culpa primei instanțe că abia la 26 septembrie 2023 a expediat copia dispozitivului hotărârii contestate la adresa electronică a avocatului Natalia Covaliov, or, dispozițiile art.362 alin.(1) CPC, cert indică că termenul de atac cu apel a hotărârii primei instanțe curge anume *de la data pronunțării dispozitivului* acestuia și nicidecum de la data notificării.

În virtutea art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Având în vedere că, apelul împotriva hotărârii primei instanțe a fost depus cu omiterea termenului prevăzut de lege, instanța de apel întemeiat a conchis că cererea de apel urmează a fi restituită ca fiind depusă în afara termenului legal.

Partea are obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența CtEDO. Jurisprudența constantă a CtEDO a stabilit că, revine primordial celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza Teuschler v. Germania (dec.), 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza Agapito Maestre Sanchez v. Spania, 29608/02, 04 mai 2004).

În situația în care materialele cauzei atestă că, instanța de judecată și-a onorat obligația de a înștiința partea pârâtă despre litigiul aflat pe rol, se confirmă ipoteza instanței de apel, care justificat a reținut că apelantul a omis termenul de contestare cu apel, iar alegațiile redată în recurs nu justifică solicitarea de repunere în termenul de apel.

Prin prisma respectării dreptului la un proces echitabil, inclusiv dreptul de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, promovat în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în modul și termenul stabilit de legiuitor.

Art. 10 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că, sancțiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În corolar, instanța de apel corect restituit în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă cererea de apel, ca fiind depusă în afara termenului legal. Or, instanța de apel justificat a conchis că, nu sunt temeuri de repunere în termen pentru declararea apelului, or, motivele omiterii termenului sunt imputabile doar apelantului și reprezentantului său.

Prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Din considerentele redată, recursul declarat, urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă,
Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „SANTACRUZ”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov.

Se menține încheierea din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Ignat împotriva Societății cu Răspundere Limitată „SANTACRUZ” cu privire la rezoluțiunea contractului, încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi